

Underlag till ESF- ansökan
2017-03-29

Utlysning för ESF Nationellt av genomförandeprojekt med inriktning ”Effektivare strukturer för en bättre Yrkesutbildning”

Om utlysningen

Utlysningen i denna satsning hämtar bäring från Yrkesprogramsutredningen (se bl.a., <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2015/11/sou201597/>) och ska i de delar som i denna bedöms vara relevanta, prova, utveckla eller förstärka föreslagna åtgärder eller motverka synliggjorda brister. Satsningen har därmed en politisk förankring och ska bidra till utvecklingen av såväl den nationella utbildnings- som arbetsmarknadspolitiken med fokus på kopplingen politikområdena emellan.

Övergripande ska utlysningen bidra till att långsiktigt stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv samt tillgodose den kompetensbrist som råder inom vissa yrkesområden. Samverkan mellan utbildning och arbetsliv är det bärande elementet för hela satsningen.

Förväntade resultat och effekter av satsningen

Övergripande är att långsiktigt stärka och utveckla yrkesutbildningen i landet för att tillgodose den kompetensbrist som råder inom vissa yrkesområden, för en förbättrad matchning mellan utbildning och arbetsmarknadens behov samt för att underlätta introduktion och etablering på arbetsmarknaden. För denna utlysning specifikt, är förväntat resultat att primärt bidra till utvecklade och förstärkta samverkansstrukturer mellan berörda branscher och utbildningsanordnare och myndigheter med avsikt att ge nationell effekt för yrkesutbildningen.

Områden som i denna utlysning särskilt pekas ut:

- Yrkesprogramsutredningens förslag om branschskolor.
- Tillvaratagandet av erfarenheter från befintliga modeller (t.ex. befintliga yrkescollege) som både vidareutvecklar dessa och/eller överför dessa till andra branscher, områden eller målgrupper.

- Regionala stödfunktioner för (branschorganisationer) att bygga upp kapacitet för lokal samverkan kring yrkesutbildning.
- Regionala kompetensplattformarnas roll för yrkesutbildning.

I allt arbete i projektet ska de horisontella principerna jämställdhetsintegrering, tillgänglighet och icke-diskriminering genomsyra arbetet.

För denna utlysning specifikt gäller:

Huvudsaklig projektverksamhet skall ske i form av insatser för att utveckla samverkan mellan berörda branscher, utbildningsanordnare och myndigheter, med avsikt att ge nationell effekt för yrkesutbildningen.

Nationella utmaningar som denna satsning valt att fokusera på är:

- Brister i befintligt utbildningsutbud som resulterar i att utbudet inte motsvarar arbetslivets behov,
- Svagt intresse för de yrkesinriktade utbildningarna hos ungdomar inklusive könsstereotypa yrkesval
- Bristande/varierande samverkan mellan utbildning och arbetsliv inklusive bristande/varierande relevans och kvalitet i yrkesutbildningen.

I denna utlysning läggs extra stor vikt vid att:

- Bryta och motverka könsstereotypa utbildnings- och yrkesval
- Utveckla och förstärka former för hur yrkesutbildning kan verka för ökad inkludering och lika möjligheter för alla att etablera sig på arbetsmarknaden

Utlysningen innehåller följande tre delar:

1. Yrkesutbildningens roll för att tillgodose kompetensförsörjningen
2. Öka yrkesutbildningens attraktionskraft inklusive nya/utvecklade former för arbetsmarknadskunskap och rekrytering
3. Öka utbildningskvalitet, med särskilt fokus på ett ämnesintegrerat arbetssätt och verklighetsbaserat lärande inklusive utveckling av arbetsplatsförlagt lärande, APL

Projekten ska arbeta med metodutveckling som kan påverka strukturer på nationell nivå. För Vård och omsorgscollege del är det i det här sammanhanget mest relevant/intressant att vidareutveckla samverkansformen genom att inrikta ett projekt på del två och tre i utlysningen.

En sammanfattning av VO-College ansökan:

”Fokus yrkesutbildning VO”

Bakgrund

Att arbeta för effektivare strukturer för en bättre yrkesutbildning är i allra högsta grad en angelägen fråga för kompetensförsörjningen inom vård och omsorg. Det är för få sökande till Vård- och omsorgsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammets sociala inriktning, yrkesutgång funktionsnedsättning, som är de yrkesprogram som är relevanta för arbete inom vård och omsorg. Motsvarande utbildningar inom vuxenutbildningen är en viktig rekryteringsbas inom vård och omsorg och därför är satsningen på regionala yrkesvux en angelägen fråga för branschen att följa. Ett

av skälen till att det är för få sökande till yrkesutbildning inom området, kan handla om bristande kännedom om branschens bredd och de möjligheter som finns att arbeta inom olika områden. Branschen har ett viktigt uppdrag i att synliggöra detta på ett systematiskt sätt. Även samarbetet mellan utbildning och arbetsliv för att minska könsstereotypa utbildnings- och yrkesval behöver systematiseras, något som med fördel kan göras inom Vård- och omsorgscollege samverkansstruktur. Flera av de förslag som presenteras i Yrkesprogramsutredningen och i den här utlysningen är i hög grad angelägna utvecklingsområden för VO-College att arbeta vidare med.

För att få effektivare strukturer för en bättre yrkesutbildning och bidra till kompetensförsörjning i vård och omsorg, behöver bristen på yrkeslärare uppmärksammas. Det är ingenting som kan lösas under ett eventuellt projekt i VO-College, men frågan om utbildade yrkeslärare är en angelägen fråga för framtiden.

Vård- och omsorgscollege (VO-College) är en samverkansform på nationell, regional och lokal nivå mellan utbildningsanordnare och arbetsliv inom vård- och omsorgsområdet. Föreningen Vård- och omsorgscollege består av Sveriges Kommuner och Landsting, Kommunal, Vårdföretagarna, Pacta, Arbetsgivarföreningen KFO och KFS. Föreningen verkar för att arbeten och utbildningar inom vård- och omsorgsområdet är attraktiva och har hög status genom att främja nationell, regional och lokal samverkan och på så sätt trygga framtida personal- och kompetensförsörjning inom vård och omsorg. Föreningen arbetar kontinuerligt med att stärka samarbetet mellan skola och arbetsliv, t ex genom att arbeta med certifiering av samverkan, handledarutbildning, validering, yrkestävlingar, marknadsföring och information om utbildningar och yrken. Det operativa arbetet sköts av ett kansli.

Konceptet VO-College bygger på ett arbete och samarbete utifrån regionala och lokala förutsättningar. I VO-College struktur finns i dagsläget 22 regionala college och 85 lokala college. I samtliga nuvarande regionala college ingår minst tre kommuner och ett landsting eller en region. Det regionala samarbetet leds av en styrgrupp, där arbetsgivarna är i majoritet och ordföranden representerar arbetsgivarna. I den finns representanter från de lokala styrgrupperna och från universitet/högskola. Ofta ingår även en representant från Arbetsförmedlingen. I varje regionalt college finns en samordnare med uppgift att hålla ihop och processleda det regionala och lokala arbetet. Till varje regionalt college finns ett antal lokala college kopplade, där en eller flera kommuner ingår och de drivs av lokala styrgrupper. I dessa ingår representanter från arbetsgivare, utbildningsanordnare och fackliga organisationer. Arbetsgivarna är i majoritet och har ordförandeposten. Bland både arbetsgivare och utbildare finns olika driftformer och olika storlek på verksamheter representerade.

Främsta målgrupp i arbetet i VO-College är elever vid Vård- och omsorgsprogrammet och Barn-och fritidsprogrammets sociala inriktning och motsvarande inom vuxenutbildningen, YH- utbildningar inom vård och omsorg samt personal inom stöd, vård och omsorg, alltså anställda på motsvarande utbildningsnivå. Även om det finns certifierad samverkan mellan utbildning och arbetsliv inom VO-College, så finns det mycket att vidareutveckla både inom och utanför samverkansstrukturen. Det pågår mycket utvecklingsarbete inom VO-Collage som utgår från regionala och lokala förutsättningar. I vissa frågor/områden både behövs och efterfrågas det en systematisk och sammanhållen metodutveckling, vilket skulle ge större möjligheter att påverka strukturer på ett långsiktigt hållbart sätt. VO-College har en samverkansarena att bygga vidare på, där "flernivåorganisationen" är en av de främsta styrkorna. Genom den nationella nivån finns möjligheter att skapa systematik och samtidigt arbeta med delaktighet från regional och lokal nivå i framtagandet av metoder som därmed får större möjlighet till genomslag. Det skapar möjligheter att driva ett sammanhållet

utvecklingsarbete som har förutsättningar att ge goda resultat i ett kortare perspektiv och betydande effekter för kompetensförsörjningen i vård- och omsorgssektorn på längre sikt.

Regionala VO-College har en stor utvecklingspotential då det gäller samarbetet mellan skola och arbetsliv kring yrkesutbildningar. Under 2016 genomfördes en utvecklingssatsning gällande utveckling av regionala stödfunktioner kring samarbetet mellan skola och arbetsliv, finansierat med statsbidrag från Skolverket. Utvecklingssatsningen syftade både till att synliggöra det som görs i dag och att identifiera olika utvecklingsområden för att bygga starkare regionala stödfunktioner.

Mellan december 2015 och juni 2016 pågick det förberedande nationella ESF-finansierade projektet Fokus vård och omsorg. Resultat från det projektet kommer att tas tillvara och ligga till grund för metodutvecklingen i det här projektet. Dessutom avser projektet att ta tillvara resultat från andra utvecklingsprojekt, exempelvis de ESF-finansierade projekten i Västra Götaland, College väst och Collegesamverkan VG som båda handlar om att utveckla collegekonceptet.

VO-College har redan i dag samverkan med nationella aktörer såsom Skolverket, WorldSkills Sweden och Teknikcollege, något som skulle kunna intensifieras under ett eventuellt projekt.

Skolverket har sedan länge uppdraget att arbeta med frågan om de könsstereotypa utbildningsvalen, vilket gör myndigheten till en naturlig samverkanspart i ett kommande utvecklingsprojekt.

En samverkan mellan VO-College och Teknikcollege på regional och lokal nivå har funnits på flera platser i landet och även på nationell nivå då det gäller erfarenhetsutbyte kring strategiska frågor som rör collegekoncepten. Teknikbranschen står inför liknande utmaningar som Vård- och omsorgsbranschen vad gäller könsegrering, fast "tvärt om". Teknik- och industriverksamheterna är övervägande mansdominerade, och här finns det möjlighet att samverka för den breddade rekryteringsbasen. Samverkan planeras även med Worldskill Sweden i deras projektansökan i samma utlysning (PO 2) gällande bland annat yrkestävlingar.

Öka yrkesutbildningens attraktionskraft inklusive nya/utvecklade former för arbetsmarknadskunskap och rekrytering

Utmaning 1

Branschens bredd med flera olika yrkesområden behöver synliggöras. Att utbilda sig till ett yrke inom vård och omsorg ska ses som en möjlighet av både pojkar och flickor, män och kvinnor. I VO-College samverkansstruktur finns en potential som kan nyttjas i högre grad då det gäller att öka attraktionskraften. I dagsläget saknas både gemensamt vedertagna metoder och ett systematiskt arbete.

Bakgrund till problemet/utmaningen

För få elever söker yrkesprogrammen på gymnasiet och det är väldigt könsbundna utbildnings- och yrkesval som görs av de sökande. År 2015 avslutade 2 111 elever vård- och omsorgsprogrammet (VO-programmet) med en yrkesexamen. På vård- och omsorgsprogrammet 2014 var 81 % av eleverna kvinnor och 19 % män, den statistiken förblev oförändrad under läsåret 2015. Att arbeta för att utmana rådande ordning och skapa ett förändringstryck i frågan är viktigt. Den största mängden

nyutbildad vård- och omsorgspersonal uppskattas dock komma från vuxenutbildningen, men det finns inga siffror på hur många som läser en fullständig vård- och omsorgsutbildning.

Yrkesprogramsutredningens slutbetänkande *Välja yrke* (SOU 2015:97) visar att minoriteter hoppar av utbildningar i större utsträckning, det är vanligare att pojkar avbryter studier på VO-programmet än flickor. Anledningarna kan till exempel vara att det underrepresenterade könet särbehandlas. Många insatser görs för att locka det underrepresenterade könet till utbildningen, men färre för att behålla de som väl kommit dit. Särbehandling återfinns också i arbetslivet. Nationell forskning visar att grupper som är i minoritet generellt trivs sämre på arbetet än de som är i majoritet. Män som arbetar inom vård och omsorg byter också bransch i större utsträckning än kvinnor. I rapporten "Män inom vård och omsorg" av Länsstyrelsen Kronoberg och Vård- och omsorgscollegie Kronoberg från 2014, beskrivs från intervjuer med män som arbetar inom vård och omsorg hur de upplever sig bli granskade av sina kollegor och brukare, att det förväntas att de ska begå misstag bara för att de är män. Det beskrivs också att kvinnliga kollegor kommenterar männens utseende, både genom komplimanger och uppmaning till förbättring. Detta är diskriminering, något som vi är vana att höra talas om i de mansdominerade branscherna.

Ytterligare förbättringsområden då det gäller att möjliggöra får både kvinnor och män att utbilda sig och arbeta inom vård- och omsorgssektorn lyftes fram i ett av delprojekten i det förberedande projektet Fokus vård och omsorg. Exempelvis lyfts studie- och yrkesvägledare (SYV) med kompetens inom genus och jämställdhet fram i arbetet med att öppna upp valmöjligheter som ungdomar inte tänkt på. En bristande studie- och yrkesvägledning lyfts i flera rapporter fram som en anledning till varför flickor och pojkar fortsatt väljer till gymnasiet enligt traditionella mönster.

Yrkesprogramsutredningen lyfter också fram att val av program till gymnasieskolan är viktigt men svårt för en ung person. För att vara väl förberedd för valet behöver en elev i grundskolan tidigt utveckla kunskaper om arbetslivet och olika yrkesområden samt få vägledning i den konkreta valsituationen. Utredningen konstaterar att kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen i grundskolan varierar och att elevernas kunskaper om arbetslivet och om vilka jobb som finns behöver förbättras. Utredningen föreslår bland annat att alla elever i grundskolan ska ges möjlighet att genomföra minst två veckors praktisk arbetslivsorientering (prao) på en arbetsplats eller på ett yrkesprogram i gymnasieskolan.

Projektets resultatmål

- En ökad samverkan med studie- och yrkesvägledare med koppling till VO-College samverkansstruktur. Samverkan innefattar bland annat möjligheter till prao på en arbetsplats eller på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Efter projektet ska det finnas ett vägledande material för prao som kan användas inom VO-College som ett led i att öka attraktionskraften till området.
- Det finns ett metodstöd som ska kunna fungera som underlag för aktuell dialog med ungdomar i grundskolan om utbildning och arbete i vård- och omsorgsbranschen. Metodstödet ska ha ett normkritiskt perspektiv och kunna användas både inom och utanför samverkansstrukturen samt vid utbildning av olika stödfunktioner.
- Projektet har utvecklat metoder och verktyg för ett mer systematiskt sätt att använda representanter från branschen i det studie- och yrkesvägledande arbetet och en nationell

utbildning för yrkesambassadörer finns framtagen. Utbildningen ska utformas så att den kan anpassas efter regionala förutsättningar.

- Resultatet från Fokus vård och omsorgs delprojekt kring genus, jämställdhet och den könssegregerade arbetsmarknaden har omsatts och tillgängliggjorts i ett metodstöd som underlättar för regionala och lokala college att bidra till vård- och omsorgsbranschens försörjning av yrkesutbildad personal.

Insatser/aktiviteter

- Metodutveckling direkt riktad till studie- och yrkesvägledare: Utifrån en inventering av befintliga aktiviteter riktade till studie- och yrkesvägledare i VO-College utarbeta metodstöd för långsiktig dialog med målgruppen om möjligheter för både kvinnor och män utifrån ett normkritiskt perspektiv. Metodstödet utvecklas utifrån ett delaktighetsperspektiv, där regionala samordnare, studie- och yrkesvägledare och andra nyckelpersoner deltar aktivt i framtagandet av metodstödet.
- Metodutveckling som stärker branschens medverkan för att öka attraktiviteten. Inventera vilka former för marknadsföring av utbildning och arbete inom vård och omsorg som genomförs med medverkan från branschen, såsom ambassadörer, upplevelseverkstäder etc. I inventeringen ingår att beskriva hur exempelvis ambassadörsuppdraget organiseras i syfte att sprida goda exempel. Resultatet paketeras så att det kan användas av fler. I insatsen ingår även att undersöka förutsättningarna för att representanter från branschen på ett systematiskt sätt ska kunna medverka redan i det vägledande arbetet och att utarbeta en utbildning för yrkesambassadörer som kan användas inom VO-College.

Utifrån Yrkesprogramsutredningens förslag, undersöka förutsättningarna för att elever i grundskolan ska ges möjlighet att genomföra minst två veckors prao på en arbetsplats eller på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. I insatsen ingår också att ge förslag på tänkbara upplägg för prao, där bredden inom vård och omsorg synliggörs. Arbetet genomförs i en region, där även en mindre pilot genomförs.

- Metodutveckling för att i samverkansstrukturen öka möjligheterna för både kvinnor och män att utbilda sig och arbeta inom vård och omsorg: Utveckla ett metodstöd som kan användas för olika målgrupper. Det ska bland annat utgå ifrån delrapporter om genus, jämställdhet och den könsstereotypa arbetsmarknaden och Göteborgsregionens attitydundersökning (samtliga från det förberedande projektet Fokus vård och omsorg)

Ökad utbildningskvalitet, med särskilt fokus på ett ämnesintegrerat arbetssätt och verklighetsbaserat lärande inklusive utveckling av arbetsplatsförlagt lärande, APL

Utmaning 2

Strukturer och stöd för lärande och utveckling på arbetsplatserna behöver vidareutvecklas som ett led i att attrahera fler kvinnor och män att söka sig till yrket. Genom utvecklade strukturer och ett ändamålsenligt stöd för arbetsplatslärande ökar möjligheten både till yrkesutveckling för medarbetare i stort och stödjande funktioner i form av handledare och språkbud får en "mylla" att verka i.

Bakgrund till problemet/utmaningen

För att skapa ett attraktivt arbetsliv med utvecklingsmöjligheter efter yrkesutbildningen behöver flera faktorer samverka. En faktor kan vara arbetsplatslärande, som kan ses som något annat än det arbetsplatsförlagda lärandet. En definition av begreppet arbetsplatslärande behöver därför tas fram utifrån det utredande arbetet i det förberedande ESF-projektet Fokus vård och omsorg. Definitionen behövs som grund för både handledare och språkombud, vilka kan utgöra stödfunktioner i både arbetsplatsförlagt lärande och arbetsplatslärande. Ett systematiskt arbetsplatslärande med stödfunktioner som handledare och språkombud kan också spela en viktig roll för medarbetare som av någon anledning behöver extra stöd, så som exempelvis vid dyslexi eller efter en längre sjukfrånvaro. En viktig uppgift inför den fortsatta utvecklingen av stödstrukturer för lärande på arbetsplatser är att nå en gemensam förståelse av vad arbetsplatslärande kan innebära och på vilket sätt VO-College kan bidra.

Projektets resultatmål

- Ett förslag till gemensam definition av begreppet arbetsplatslärande inom VO-College samverkansstruktur ska vara framtaget. Definitionen är känd och har börjat tillämpas inom strukturen.

Insatser/Aktiviteter

- Genomföra dialogmöten med regionala samordnare och andra nyckelpersoner. Dialogerna tar sin utgångspunkt i delrapporten om arbetsplatslärande från Fokus vård och omsorg.
- Ta fram ett stödjande material som kan användas på arbetsplatserna som en del i att stärka förutsättningar för arbetsplatslärandet.

Utmaning 3

Språk- och kommunikationskompetens är viktig för alla och behöver utvecklas både inom ramen för yrkesutbildning och på arbetsplatser inom vård och omsorg. Metoder med fokus på samverkan mellan språkutvecklande utbildning och arbetsliv behöver vidareutvecklas.

Bakgrund till problemet/utmaningen

Det finns en rad utmaningar i arbetet med att utveckla språk- och kommunikationskompetensen inom vård och omsorg. På den strukturella nivån ökar kraven på såväl skriftlig dokumentation som förmåga att kommunicera muntligt, vilket gör det extra svårt för den som inte har svenska som modersmål eller som har dyslexi. De utmaningar som finns på strukturell nivå avspeglar sig också på organisationsnivå. Individuella brister i språkförmåga kan medföra att medarbetare inte klarar att arbeta självständigt. Samverkan mellan språkutbildning och yrkesutbildning inom vård och omsorg, har visat sig vara en framgångsfaktor och bör eftersträvas, något som med fördel skulle kunna systematiseras inom VO-College struktur.

Med utgångspunkt i delrapporten Språk och kommunikationskompetens i Fokus vård och omsorg, behöver arbetet med att identifiera framgångsrika språkstödjade utbildningar som kan fungera som lärande exempel fortsätta. Även arbetet med regionala språkambudsutbildare behöver stödjas. De utbildas nationellt och ska verka regionalt, där de utbildar språkambud. I dagsläget saknas på många håll ett "regionalt grepp" på frågan och planer för hur den nya kunskapen ska användas. Utbildningar av språkambud genomförs i flera regioner, men arbetet behöver vidareutvecklas för att skapa förutsättningar för ett språkstödande arbete i organisationerna.

En utmaning som uppmärksammats vid institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholms universitet är behovet av välutbildade yrkeslärare med goda kunskaper i språkutvecklande ämnesundervisning. Det är en stor andel elever vid vård- och omsorgsutbildningar som har begränsade kunskaper i svenska. Språkutvecklande undervisning och arbetsätt är dock inte något som enbart gagnar elever från andra länder, även svenskspråkiga elever har nytta av ett ökat fokus på språkutveckling. Ett utvecklingsprojekt pågår vid institutionen tom. maj 2018. Detta arbete är av stort intresse för VO-College och kommer att följas på det sätt som är möjligt.

Projektets resultatmål

- Ökad samverkan mellan vård- och omsorgsutbildningar med språkstöd och arbetsplatser med utbildade språkambud som grund för språkutveckling i syfte att stärka språk och kommunikationskompetensen i branschen.
- Tydliggjort hur regionala VO-College kan samverka kring språkutvecklande yrkesutbildning och arbetsliv samt hur VO-College på nationell nivå kan stödja utvecklingen.

Insatser/ aktiviteter

- Synliggöra framgångsfaktorer i samverkan mellan yrkesutbildning med språkstöd och arbetsgivare inom vård och omsorg samt paketera resultatet för spridning. Insatsen bygger på framgångsrika initiativ gällande yrkesutbildning med språkstöd och regionernas arbete med språkambud.
- Vidareutveckla det regionala arbetet med språkambudsutbildare och språkambud, bland annat utifrån resultatet av uppföljningen " Erfarenheter från implementering av utbildningar och material för arbetsplatslärande och språkutveckling inom äldreomsorgen 2016"
- Erbjud/Använda VO-College som arena för lärande dialog och spridning av goda exempel.

Utmaning 4

Efterfrågan på APL- platser inom vård och omsorg ökar och metoder för ändamålsenliga och nya sätt att handleda behöver utvecklas och komplettera det arbete som görs i dag.

Bakgrund till problemet/utmaningen

Behovet av handledare på arbetsplatser inom vård och omsorg ökar när allt fler personer behöver rekryteras för att trygga kompetensförsörjningen inom sektorn. Handledaruppdraget innefattar både handledning av elever under arbetsplatsförlagt lärande (APL) och lärande i arbete (LIA) samt introduktion av nyanställda på arbetsplatsen. Handledare har också en viktig uppgift när det gäller att intressera fler för yrket och att väcka potentiella medarbetares nyfikenhet och intresse för arbete och utbildning inom vård och omsorg.

Det behövs ändamålsenliga former för att utveckla och stärka handledaruppdraget och att tydliggöra handledarrollen inom VO-College som en bärande del i stödjande strukturer för lärande och utveckling på arbetsplatsen. En av utmaningarna är att få tillgång till APL-platser vid vissa verksamheter, platserna och handledarna räcker inte till. Därför behöver nya och/eller andra metoder att handleda elever identifieras och utvecklas för att passa inom ramen för VO-College.

Från 1 juli 2016 finns nationella riktlinjer i VO-College för handledarutbildning steg 1 och 2 samt förslag på struktur och innehåll för steg 3. Steg 3 handledare har utbildats vid någon region i landet och fler planerar utbildning. Handledarutbildning bygger på Skolverkets webbaserade utbildning och fungerar som bryggan mellan skola och arbetsplats för att rusta handledarna för uppdraget att handleda studerande. Handledarutbildningskonceptet behöver utvecklas, bland annat genom att säkerställa att de horisontella principerna är tillräckligt framträdande. Detta är viktigt utifrån arbetet med att bryta och motverka könsstereotypa utbildnings- och yrkesval, men även för att bidra till ökad inkludering och lika möjligheter för alla att etablera sig på arbetsmarknaden. I arbetet kommer erfarenheter från YA delegationens uppdaterade handledarutbildning gällande att handleda någon med behov av extra stöd att tas tillvara. Handledarfunktionen kan också behöva ses över utifrån Yrkesprogramsutredningens förslag om att elever i grundskolan ska ges möjlighet att genomföra minst två veckors prao på en arbetsplats eller på ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Att ta emot elever från grundskolan och medverka till att de får en positiv upplevelse och en breddad syn på branschens möjligheter, kräver delvis andra insatser.

Projektets resultatmål

- Metoder för ändamålsenliga sätt att handleda är framtagna.
- Potentialen med steg 3 handledare har synliggjorts genom att studera hur denna roll utvecklas och vilka stödstrukturer som kan kopplas till den. Förslag på hur uppdraget kan utformas är framtaget.
- VO-College nationella handledarutbildning är uppdaterad bland annat ur ett normkritiskt perspektiv.

Insatser/ Aktiviteter

- Dialogbaserat arbete med att ta fram ett metodstöd för implementering av Handledarutbildning steg 3 i fler regionala VO-College med utgångspunkt i hur uppdraget för handledare steg 3 utvecklas i några regioner.
- Utveckla nya och ändamålsenliga pedagogiska modeller för handledning, testa dem i en pilotverksamhet och sedan arbeta in dem som en modul i VO-College nationella handledarutbildning.
- Följa upp hur VO-College nationella handledarutbildning har fungerat och utifrån resultatet göra nödvändiga revideringar.
- VO-College handledarutbildning kompletteras med en modul gällande att handleda elever i behov av särskilt stöd.

Tillvägagångssätt och arbetssätt

Projektid

Projektet genomförs under totalt 18 månader, uppdelade på en analys- och planeringsfas om 3 månader, en genomförandefas om 14 månader och en avslutningsfas under 1 månad. Projektstart planeras till 1 september 2017.

Projektorganisation

Styrelsen för VO-College är styrgrupp för projektet som leds av VO-Colleges kansli. VO-College nationella råd kommer att fungera som en av referensgrupperna. Ytterligare referensgrupper sätts samman under analys och planeringsfasen.

Både styrelsen och referensgruppernas ledamöter är vidarekommunikatör i sina respektive organisationer gällande förankring och dialog i frågor knutna till projektet. Referensgrupperna kommer även att fungera som "bollplank" till projektledningen och kommer i olika utsträckning att delta i dialogmöten och diskussionsforum med direkt koppling till projektet.

En projektledare från VO-College kansli kommer att leda projektet och en projektgrupp kommer att rekryteras utifrån kompetens om de områden som ingår i projektet samt erfarenhet av att arbeta i projekt.

Hela VO-Collegestrukturen kommer att involveras i arbetet med projektet på olika sätt, främst genom dialog med regionala samordnare/processledare och andra nyckelfunktioner. Dessa är i sin tur vidarekommunikatörer och möjliggörare för att där det behövs få tillträde/tillgång till regionala och lokala college.

Arbetsätt

Det metodutvecklande arbetet kommer att präglas av delaktighet i framtagandet av metodstöd mm på olika sätt. Arbetet med att ta fram metodstöd kan innebära att ny kompetens behöver tillföras nyckelpersoner som ett led i att ta fram metodstöd som kan användas inom hela VO-College strukturen. Arbetsättet baseras på nyttan av det framtagna metodstödet och kompetens om vad som behövs finns inom samverkansstrukturen.

Tänkbara samverkansparter

Förutom de samverkansparter som finns med i ansökan, dvs. medlemmarna i föreningen VO-College och de 22 regionala VO-College, kan följande intressenter komma att involveras i projektet utifrån sina uppdrag och expertområden, antingen som samverkansparter eller dialogpart i vissa frågor. (Ytterligare intressenter kan tillkomma.) Detta planeras vidare under analys och planeringsfasen.

- Skolverket
- Arbetsförmedlingen
- Myndigheten för Yrkehögskolan
- Nationellt centrum för svenska som andraspråk
- Teknikcollege
- Nationell delegation för lärande på arbetsplatserna inom ramen för yrkesintroduktionsanställningar
- Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum – dialogpart
- Worldskill Sweden om deras projektansökan i samma utlysning (PO 2) gällande bland annat yrkestävlingar beviljas.

Dessa aktörer är utifrån sin expertfunktion vid organisationer och myndigheter med koppling till de identifierade utmaningarna viktiga för resultatet av projektet.

Besked om ansökan beviljas eller inte beräknas komma i mitten av maj.

Carin Bergström